

GYIK – integrációs eligazításra

1. Mit jelent az integráció?

Integráció alatt azt a lehetőséget értjük, hogy az ellátásért felelős önkormányzat a víziközmű vagyont és a hozzá kapcsolódó ellátási felelősséget átadja a Magyar Állam részére. A Vksztv. 5/H §-a biztosítja a lehetőséget az önkormányzatok számára, amennyiben nem tudnak, vagy nem kívánnak a törvényben foglalt víziközmű ellátási kötelezettségüknek eleget tenni, úgy az ellátási felelősséget és a hozzá kapcsolt víziközmű vagyont, működtető eszközt és a működtetés biztosítására a szolgáltató társaságban fennálló tulajdonosi részesedést önkéntesen, ingyenesen átadhatják a Magyar Állam részére.

Az integráció során az állam elsődleges célja a többségi önkormányzati tulajdonú társaságokban 5%-os tulajdonrész megszerzése, ezt követően az állam ázsios tőkeemeléssel biztosítja a társaság működését 2022. év végéig.

A Polgári Törvénykönyv lehetőséget teremt arra, hogy ha egy gazdasági társaság a veszteségek miatt elvesztette a saját tőkéjének egy részét (az a vagyont, amellyel a gazdasági társaság ténylegesen rendelkezik), akkor ennek a veszteségnek a pótlása úgy történjen meg, hogy a tulajdonosok a veszteségnek megfelelő összeget a társaság rendelkezésére bocsátják, úgy hogy a gazdasági társaság jegyzett tőkéje (az a vagyont, amely a cégnyilvántartásban megjelenik) nem, vagy ettől eltérő mértékben változik. Különösen igaz ez abban az esetben, ha a veszteségek következtében úgynevezett „tőkevesztés” áll be, azaz a saját tőke korlátolt felelősségű társaságok (Kft.) esetében már nem éri el a jegyzett tőke felét, zártkörű részvénytársaságok (Zrt) esetében pedig az jegyzett tőke kétharmadát. Ilyen esetben a Polgári Törvénykönyv 3:189.§-a illetve a Polgári Törvénykönyv 3:270.§-a szerint a tulajdonosoknak azonnal gondoskodni kell a tőkepótlásról, amelynek az egyik megoldása az ázsios tőkeemelés. Az ázsios tőkeemelés során tehát a tulajdonos a társaság saját tőkéjébe helyezi az összeget és nem a jegyzett tőkébe.

Míndez esetünkben azt jelenti, hogy a Magyar Állam a Nemzeti Vízművek Zrt.-n keresztül támogatást bocsát víziközmű társaságok rendelkezésére a Társaságoknak a víziközmű szolgáltatásból eredő veszteségének erejéig (a Magyar Energetikai és Közműszolgáltató Hivatal közreműködésével kerül megállapításra az az összeg, amely a társaságok tőketartalékába kerül), de emellett a Magyar Állam részéről nem cél 5%-os tulajdoni hányadot meghaladó részesedés szerzése a víziközmű szolgáltató társaságban.

2. Milyen vagyont vesz át az állam és mennyit fizet?

Az integráció keretében az önkormányzattól a víziközmű vagyont, a működtető eszközt, a Vksztv. 18.§-a szerinti fel nem használt fejlesztési források és szolgáltatóban fennálló részesedést veheti át az állam nevében eljáró tulajdonosi joggyakorló Nemzeti Vízművek Zrt. A Vksztv. értelmében 5/H.§ (2) bek. szerint az önkormányzat a tulajdonában álló víziközmű vagyont, valamint működtető eszköz tulajdonjogát térítésmentesen, nyilvántartási értéken adhatja át a Magyar Állam részére. A Vksztv. alapvetően az **ingyenes vagyontvételre** ad az NV Zrt. részére felhatalmazást, többletkötelezettség átvállalására sem jogszabályi, sem pedig költségvetési kerete nincs a társaságnak.

3. Milyen megtérítési igénye lehet az önkormányzatnak?

Mivel az integrációs programban való részvétel **ingyenes** az önkormányzatok a vagyontadásért cserébe nem támaszthatnak anyagi igényt. Az önkormányzat saját hatáskörébe tartozó kérdés, hogy a vagyona felett miként rendelkezik, az integrációs programban **önkéntesen** vehet részt.

4. Ki integrálódhat?

Az integrációs programban való részvétel lehetősége az ellátásért felelős önkormányzatok előtt áll nyitva. Szolgáltató csak a tulajdonos önkormányzatok döntése alapján léphet be a programba. Részvétel az önkormányzatok részéről a Vksztv. által biztosított keretek között önkéntesen, ellentételezés nélkül történik.

Az integráció során az önkormányzat a víziközmű társaságban fennálló tulajdonrészét is ingyenesen átruházhatja a Magyar Államra. Az állam elsődleges célja a többségi önkormányzati tulajdonú társaságokban 5%-os tulajdonrész megszerzése és ezt követően egy ázsiós tőkeemeléssel pedig 2022. év végéig a víziközmű szolgáltatás biztosítása.

5. Miről kell döntenie az ellátásért felelős önkormányzatnak?

Figyelembe véve, hogy a víziközmű vagyon az önkormányzatok korlátozottan forgalomképes törzsvagyonába tartozik az önkormányzati testület gyakorolja a tulajdonosi jogokat, így első sorban testületi döntés szükséges a programban való részvételről, a víziközmű vagyon és működtető vagyon, valamint a fel nem használt fejlesztési források az államra történő ingyenes átruházásáról. Továbbá a Vksztv. által biztosított kereteken belül az önkormányzattal szolgáltatási jogviszonyban álló társaságban fennálló tulajdoni részesedés állam javára történő átruházásáról.

Mötv. 50.§ szerint a 42.§ 16. pontjában foglaltakra tekintettel, vagyis a helyi önkormányzati vagyon tulajdonjogának a 108. § szerinti ingyenes átruházásához szükséges döntéshez a testület minősített többségi szavazata szükséges, azaz a képviselők több mint felének igen szavazata, az egyszerű szótöbbség nem elegendő.

Kiemelten fontos, hogy az önkormányzat felhatalmazást adjon a polgármester számára a tranzakciós szerződés aláírására és a vagyon átadására.

6. Miről kell döntenie a társaságnak?

Amennyiben a tulajdonos önkormányzat úgy dönt, hogy a tulajdonában lévő víziközmű vagyont az államra ruházza, úgy e körben lehetősége van a társasági részesedés átruházása is. A tulajdonviszonyt VKR-re kell vizsgálni, egy VKR-en kizárólag 100%-os állami tulajdon jöhet létre ahhoz, hogy az állam ellátásért felelőssége létrejöhön.

Fontos: amennyiben a társaság alapító okirata korlátozza, vagy kizárja az ingyenes tulajdonszerzést, vagy bármely módon korlátozza 3. fél belépését a társaságba, úgy első lépésben szükséges az alapító okirat ezen rendelkezését feloldani. Erről a társaság legfőbb szervének kell gondoskodnia. **JAVASOLT,** hogy a társaságok vizsgálják meg az alapszabályaikat/társasági szerződéseiket és mielőbb jelezzék, amennyiben tartalmaz társasági részesedés megszerzésére vonatkozó korlátozást és rendelkezzenek a korlátozás feloldásáról.

Ezt követően kerülhet sor a szolgáltatóban fennálló társasági részesedés átruházására.

A Magyar Állam által történő forrásjuttatás alapvető feltétele, hogy a Magyar Állam 5%-os tulajdonrészt szerezzen a társaságban. Ezt követően kerülhet sor ázsiós tőkeemelés formájában a társaság likviditásának javítására, azzal, hogy az így rendelkezésre bocsátott forrást a társaság kizárólag a víziközmű szolgáltatási engedélyében meghatározott víziközmű szolgáltatási tevékenységéből eredő veszteségei pótlására használhatja fel.

7. Az önkormányzat tartozásait átvállalja az állam?

A Vksztv. az ingyenes vagyontáradást teszi lehetővé az önkormányzatok számára, az NV Zrt. ezen túlmenően többletkötelezettséget nem vállal, így az önkormányzati fizetési kötelezettséget sem.

A tulajdonos önkormányzatnak és a szolgáltató társaságnak a tranzakciós szerződés megkötését megelőzően rendeznie szükséges e hátralékokat, akár egy részletfizetési megállapodás keretében.

8. A Társaság tartozásait rendezi az állam?

Amennyiben a Magyar Állam a NV Zrt. tulajdonosi joggyakorlásával belép egy szolgáltató társaságba, úgy annak kötelezettségét is vállalja, hogy a társaság működését fenntartsa, azonban kiemelendő, hogy ez az összes tulajdonos felelőssége is, így helytállási kötelezettséggel tartoznak a társaság tartozásaiért. Az állami részvétel alapvető célja a víziközmű szolgáltatás fenntartása, melyhez elengedhetetlen a szolgáltatók működtetése, a fizetésektelen helyzet elkerülése.

A NV Zrt. tőkeemelés formájában forrást juttat a társaságnak. Annak mértékét, hogy a tőkeemelés során mekkora részt fizet a jegyzett tőkébe és mekkorát a tőketartalékba, a MEKH részére szolgáltatott szolgáltatói adatok alapján, a Hivatal ellenőrzését és jóváhagyását követően kerül meghatározásra.

9. Mi lesz a munkavállalókkal?

A Magyar Állam alapvető célja, hogy a munkahelyeket megtartsa és biztosítsa a víziközmű működtetéséhez a szakember gárdát. A cél a foglalkoztatás folytonosságának és biztonságának a megőrzése is, különös tekintettel arra, hogy országosan hiány mutatkozik szakképzett vízműves munkavállalókból.

10. Folyamatban lévő beruházások is átvételre kerülnek?

A bérleti üzemeltetési szerződésen alapuló befejezetlen, folyamatban lévő beruházások – ide nem értve az uniós és az egyedi kormányhatározaton alapuló beruházásokat – mint befejezetlen állomány kerülnek átvételre, ezen beruházások forrása az átvételre kerülő felhalmozási célú forrás, ezen beruházásokat és a forrást átadását megállapodásban rögzíteni szükséges

11. Eu-s pályázatok is átvételre kerülnek?

A Nemzeti Vízművek Zrt. a víziközmű vagyonelemek állami tulajdonba vétel során a Vksztv. a víziközmű vagyonelemek átvételét szabályozza. Víziközmű vagyonelem a műszaki üzembehelyezéssel történő egyidejű aktiválással jön létre. A folyamatban lévő beruházásoknál a számla befogadására az Önkormányzatok jogosultak, a projekt során létrejött vagyonelemeket a 2011. évi CCIX. törvény rendelkezései alapján az üzembe helyezés napjával szükséges az ellátásért felelős részére tulajdonba adni.

12. Van-e lehetőség fenntartási időszakban a KEHOP projekt keretében megvalósult víziközmű-vagyonelemek és azok működtetéséhez szükséges eszközök tulajdonjogának átruházására térítésmentes vagyonátadással, nyilvántartási értéken történő átvezetéssel a Magyar Állam javára?

Amennyiben az önkormányzatok már a fenntartási időszakban döntenek az átruházás mellett, a KEHOP Irányító Hatóságnak a 272/2014. (XI. 5) Korm. rendelet 1. mellékletének (Egységes Működési Kézikönyv) 281.1. és 281.2 pontjaiban leírtakat kell vizsgálni, illetve az ott leírtak szerint kell eljárni. A fenntartási időszakban történő átruházás esetén az átvevő Magyar Állam az átadó Önkormányzatokat terhelő – fenntartási időszakra vonatkozó – kötelezettségeket átvállalja, melyet megállapodásban rögzítenek, a megállapodás az Irányító Hatóság jóváhagyásával hatályosul.

13. Megtéríti az állam a már befizetett önerőt?

Az önkormányzat vagy a lakosok által befizetett önerő megtérítésére nem kerül sor, alábbiak figyelembevételével:

- az önkormányzat közfeladata a víziközmű fejlesztése, melynek során a víziközmű vagyont értékének szintentartása érdekében az értékcsökkenés mértékének erejéig szükséges a beruházásokat megvalósítani. A szűkös forrás miatt ezen közfeladatának az önkormányzat sokszor abban az esetben tud eleget tenni, ha önrész mellett uniós forrás terhére valósítja meg a víziközmű fejlesztést. Az így megfizetett önrész és a víziközművagyonlemek fejlesztésére fordított egyéb forrással azonos módon, térítésmentesen, nyilvántartási értéken történő átadására van lehetőség.
- a víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. CCIX. tv. (Vksztv.) 5/H. § (2) Az ellátásért felelős önkormányzat a víziközmű-vagyon, illetve a tulajdonában álló víziközmű működtető eszköz tulajdonjogát térítésmentesen, nyilvántartási értéken történő átvezetéssel is átruházhatja az államra, ha a víziközmű-rendszeren kizárólagos vagy az állammal közös tulajdonnal rendelkezik.
- Az EU-s vagy hazai támogatással (benne önkormányzati, vagy a lakosoktól előre beszédett önerővel) létrejövő mű csak akkor lehet az integráció része, ha az integráció időpontjában az üzembehelyezés és a mű aktiválása megtörtént. Ezen a ponton létrejön a támogatási szerződés szerinti elszámolás. Az ezt követő fenntartási időszakban (ahova az állam, illetve képviselőjében a NV már be tud lépni) már nincs relevanciája annak, hogy a létrejött mű finanszírozásába volt-e önerő.
- a Vksztv. 6. § (3) bekezdése alapján az államra, mint ellátásért felelősre történő tulajdonjog-átruházás esetén az állam képviselőjében a Nemzeti Vízművek Zrt. jár el, a NV Zrt. azonban csak a víziközmű működtető eszközök és víziközmű-elemek felett gyakorolja az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét.
- Vksztv. 8. § (1) Az ellátásért felelőssel víziközmű-üzemeltetési jogviszonyban nem álló beruházó a víziközmű létrehozására irányuló beruházást az ellátásért felelős előzetes jóváhagyásával valósíthat meg. Ha a víziközmű nem állami vagy önkormányzati beruházásban jön létre, a beruházó a víziközmű tulajdonjogát a víziközmű üzembe helyezésének időpontjában az ellátásért felelősre átruházza. Az átruházásról a felek szerződést kötnek.
(2) Az ellátásért felelős az átvételt csak abban az esetben tagadhatja meg, ha a létrehozott vízellátási társaság nem felel meg a 6. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott követelményeknek.
(3) Ha az ellátásért felelős és az érintett víziközmű-rendszerre nézve vele víziközmű üzemeltetési jogviszonyban nem álló beruházó, az (1) bekezdés szerinti víziközmű térítésmentes átruházásáról állapodik meg, a térítésmentes vagyonátruházás az általános forgalmi adó szempontjából közcélú adományként minősül.”

14. Mi lesz a társaságokkal?

Azoknak a társaságoknak, melyekben a Magyar Állam 5% részesedést szerez, az árszabályozás keretében keresztül 2022. év végéig biztosítja a működését. Amelyek esetében nem történik meg az állami belépés, a tulajdonos önkormányzatok továbbra is változatlan formában el kell, hogy lássák tulajdonosi feladataikat.

15. Hogyan biztosítja az állam a víziközművek működését?

A szolgáltatókon keresztül, ahogyan eddig is tették az ellátási felelősök. Amennyiben az állam tulajdonrészt szerez a társaságokban, úgy árszabályozást hajthat végre. Ennek keretében a működéshez szükséges forrást tőketartalékba helyezi.

16. Mi a garancia arra, hogy a szolgáltatási területéről beszédett fejlesztési forrást az állam a származási területen és nem máshol fogja felhasználni?

Vksztv. rendelkezései az irányadóak:

18. § * (1) Jogszabályban vagy üzemeltetési szerződésben meghatározott használati díj esetén az ellátásért felelős vagy az ellátásért felelősök képviselője - megállapodás esetén a víziközmű-szolgáltató - a víziközmű-szolgáltatási díjban képződött használati díjat elkülönített számlán kezeli, amelyet

kizárólag a jóváhagyott gördülő fejlesztési tervben meghatározott víziközmű-fejlesztési feladatok finanszírozására - ideértve a víziközmű-vagyonhoz és annak fejlesztéséhez szorosan kapcsolódó előkészítési, nyilvántartási, eljárási díjakat és költségeket, valamint a fejlesztési célra igénybe vett hitellel összefüggő adósságszolgálat teljesítését is - továbbá az e törvényben meghatározott feladatokra használhat fel. A 10. § (1) bekezdésével és a 30. § (4) bekezdésével is összhangban, a fejlesztésekhez kapcsolódó költségek a víziközmű tulajdonosát terhelik, azt a szolgáltatóra nem háríthatja át.

(2) Amennyiben az ellátásért felelősöket megillető használati díjat - elkülönített számlán nyilvántartott víziközmű-alapban - a víziközmű-szolgáltató kezeli, azt a 37. § (1) bekezdésében foglalt működési engedélyeiben meghatározott víziközmű-rendszerekhez kapcsolódóan használhatja fel, a keresztfinanszírozás tilalmának figyelembevételével. Több ellátásért felelős érintettsége esetén a használati díj felhasználásának módjáról az ellátásért felelősök megállapodhatnak, figyelembe véve a keresztfinanszírozás tilalmát.

E szerint a beszedett fejlesztési források, csak a már elfogadott GFT-k szerint használhatók fel.

17. Mi történik, ha az önkormányzatok nem adják át a vagyont?

Ebben az esetben továbbra is ellátási felelősként kell eljárniuk, ahogyan eddig is, és továbbra is biztosítaniuk kell a víziközmű ellátás biztonságát, ezen belül pedig a szolgáltató működését, szükség esetén tőkepótlással.

18. Mi az integráció menete?

Amennyiben az Önkormányzat, mint ellátásért felelős élni kíván a Vksztv.-ben biztosított lehetőséggel, általános jelleggel az alábbi lépésekre van szükség az önkormányzat részéről:

1. Az önkormányzat képviselő-testülete kinyilvánítja azon szándékát, miszerint az önkormányzatot terhelő víziközmű-szolgáltatás ellátási kötelezettségének és a tulajdonában álló víziközmű-vagyonnak az államra történő önkéntes átruházására irányuló Integrációban részt kíván venni.
2. A képviselő testületi döntést mellékelve, az önkormányzat integrációs szándékáról értesíti az állam képviselőjében eljáró Nemzeti Vízművek Zrt.-t.
3. A Nemzeti Vízművek Zrt. egyeztet az ellátási felelősség és az ahhoz tartozó víziközmű vagyon, fel nem használt fejlesztési források térítésmentes állami átvételének feltételeit az Önkormányzattal, valamint előkészíti az ezekhez szükséges átruházási szerződés tervezetét.
4. Az egyeztetések lefolytatását követően képviselő testületi döntés szükséges az ellátási felelősség, a víziközmű vagyon, a fel nem használt fejlesztési források állam részre történő átadásáról, továbbá a polgármester vagy más személy felhatalmazásáról a megküldött tranzakciós szerződés aláírására.
5. A megkötött tranzakciós szerződés alapján, a szerződés hatályba lépését követő 2 hónapon belül kerül sor a NV Zrt. részéről a birtokba lépésre, a területen a víziközmű szolgáltatás folyamatosságát a szolgáltató biztosítja.